Q&A rechterlijke uitspraak speeltoestellen in gastouderopvang
juli 2023

Wat zegt deze uitspraak?
De rechtbank Rotterdam heeft met een uitspraak op 12 mei 2023 bevestigd dat speeltoestellen die in de gastouderopvang worden gebruikt onder het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS) vallen. Een voorziening gastouderopvang wordt gezien als een bedrijfsmatige vorm van opvang van kinderen. Daarom moeten de speeltoestellen beschikken over een geldig certificaat van goedkeuring afgegeven door een aangewezen keuringsinstelling of een daarmee gelijkgesteld certificaat.

Verandert deze uitspraak de wijze van toezicht bij gastouders?
De NVWA is wettelijk aangewezen als toezichthouder op het WAS. Toezichthouders Wko toetsen enkel de risico-inventarisatie om vast te stellen of er sprake is van veilige en verantwoorde opvang van kinderen bij de gastouder. Als speeltoestellen kapot blijken of niet veilig gebruikt worden, kan dat een overtreding zijn op artikel 11 Regeling kwaliteit gastouderbureaus, gastouders en voorzieningen voor gastouderopvang. Ook toetst de toezichthouder Wko of de gastouder adequate maatregelen heeft genomen om een kapot of niet veilig speeltoestel niet meer te gebruiken.

De toezichthouder vraagt geen certificaten op van speeltoestellen omdat de toezichthouder daar niet op toeziet. Dit is voorbehouden aan de NVWA.

Moet een toezichthouder signalen over speeltoestellen bij gastouder doorgeven aan NVWA?
GGD GHOR Nederland adviseert om de signalerende functie voor gastouders vooralsnog niet uit te voeren. Dat betekent dat een toezichthouder niet actief signalen doorgeeft aan NVWA indien een gastouder gebruik maakt van een kapot of onveilig speeltoestel. Wel neemt de toezichthouder dit mee in haar oordeel vanuit de Wko (art. 12 Besluit kwaliteit GOB en gastouders en art 11 Regeling kwaliteit GOB en gastouders) en betrekt het GOB bij risicovolle situaties.

Wat betekent deze uitspraak voor de branche gastouderopvang?
De rechter heeft vastgesteld dat bij een voorziening voor gastouderopvang bedrijfsmatig kinderen worden opgevangen, en dat deze opvang niet gezien wordt als opvang in de privésfeer. Het is ons bekend dat gastouderopvang niet expliciet is uitgesloten van het WAS.
Maar de beleidslijn van de NVWA is dat zij niet actief inspecteren bij gastouders, omdat er momenteel weinig incidenten plaats lijken te vinden in deze omgeving, aldus NVWA. Actief toezicht past niet in de risicogerichte aanpak van de NVWA.

Hoe houdt NVWA toezicht bij gastouders?
De beleidslijn van de NVWA is dat zij niet actief inspecteren bij gastouders. Actief toezicht past niet in de risicogerichte aanpak van de NVWA. De uitspraak heeft hier geen verandering in gebracht. Echter als zij een melding ontvangen van een onveilig speeltoestel is NVWA verplicht hierop actie te ondernemen.
Vanaf 1 juli is het melden van een ernstig ongeval *door de eigenaar van een speeltoestel* bij de NVWA verplicht. Het gaat hierbij om een ongeval met (ernstig) letsel. In de praktijk betekent dit dat er directe ziekenhuisopname noodzakelijk is of als iemand overlijdt.,

Maakt het verschil of opvang bij vraagouder is?
Nee, dat maakt geen verschil.

Heeft deze uitspraak gevolgen voor het gebruik van bedden en boxen in de gastouderopvang?
Nee. De informatie gegeven in de bestaande FAQ "Waar moet ik als toezichthouder op letten bij gebruik van (camping-) bedjes in de gastouderopvang?" kan vooralsnog worden aangehouden.

Stand van zaken begin juli 2023
GGD GHOR Nederland en VNG zijn met het ministerie van SZW in gesprek over de mogelijke effecten die deze uitspraak kan hebben op de gastouderopvang en de gevolgen voor het toezicht door de GGD. Tot hierover duidelijkheid is, verandert de wijze van toezicht door de GGD niet. SZW heeft toegezegd hierover ook in gesprek te gaan met het ministerie van VWS.

GGD GHOR Nederland